

## POSTANOWIENIE

28 września 2017 roku

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Izabela Foksińska

Protokolant: sekretarz sądowy Magdalena Strzelecka

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2017r. w Wąbrzeźnie

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) **Spółka akcyjna w G.**

z udziałem **W. B. i Skarbu Państwa – Starosty (...)**

o stwierdzenie zasiedzenia

### **postanawia:**

1. stwierdzić, że (...) Spółka Akcyjna w G., będąca następcą prawnym Skarbu Państwa, nabyła przez zasiedzenie z dniem 31 grudnia 2003 roku służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu polegającą na znoszeniu istnienia w przestrzeni nad i pod powierzchnią oraz nieodpłatnym korzystaniu z posadowionych na nieruchomości oznaczonej geodezyjnie jako działka nr (...) położonej w (...), dla której Sąd Rejonowy w W. Wydział IV Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...) urządzeń przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych szczegółowo określonych w opinii biegłego sądowego z zakresu energetyki mgr inż. J. K. z dnia 24 maja 2016 roku, w tym zakresie stanowiącej integralną część niniejszego orzeczenia, wchodzących w skład linii napowietrznej średniego napięcia 15 kV oznaczonej na mapie sytuacyjnej opinii biegłego sądowego mgr inż. J. K. z dnia 24 maja 2016 roku, w obrębie pasa o szerokości od 6,3 m do 6,9 m, z prawem korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji tychże instalacji i urządzeń wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren nieruchomości odpowiednim sprzętem, w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania sieci przesyłowej przedsiębiorstwa;

2. stwierdzić, że (...) Spółka Akcyjna w G., będąca następcą prawnym Skarbu Państwa, nabyła przez zasiedzenie z dniem 31 grudnia 2003 roku służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu polegającą na znoszeniu istnienia w przestrzeni nad i pod powierzchnią oraz nieodpłatnym korzystaniu z posadowionych na nieruchomości oznaczonej geodezyjnie jako działka nr (...) położonej w (...), dla której Sąd Rejonowy w W. Wydział IV Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...) urządzeń przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych szczegółowo określonych w opinii biegłego sądowego z zakresu energetyki mgr inż. J. K. z dnia 24 maja 20156 roku, w tym zakresie stanowiącej integralną część niniejszego orzeczenia, wchodzących w skład linii napowietrznej niskiego napięcia 0,4 kV oznaczonej na mapie sytuacyjnej opinii biegłego sądowego mgr inż. J. K. z dnia 25 maja 2016 roku, w obrębie pasa o szerokości po 3,4 m (trzy metry i czterdzieści centymetrów), z prawem korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji tychże instalacji i urządzeń wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren nieruchomości odpowiednim sprzętem, w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania sieci przesyłowej przedsiębiorstwa;

3. zasądzić od uczestnika postępowania W. B. na rzecz wnioskodawcy (...) Spółka Akcyjna w G. kwotę 1.957 zł (jeden tysiąc dziewięćset pięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania;

4. nakazać pobrać od uczestnika W. B. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w W.) kwotę 914,31 zł (dziewięćset czternaście złotych i trzydzieści jeden groszy) tytułem nieuiszczonych wydatków.

**Sygn. akt I Ns 212/15**

## UZASADNIENIE

(...) Spółka Akcyjna w G. wniosła o stwierdzenie nabycia w drodze zasiedzenia na swoją rzecz, bądź na rzecz Skarbu Państwa, służebności gruntowych o treści odpowiadającej służebności przesyłu, polegających na znoszeniu istnienia na nieruchomości obciążonej i w przestrzeni nad i pod powierzchnią tej nieruchomości urządzeń przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych w postaci linii napowietrznej średniego napięcia 15 kV i linii napowietrznej niskiego napięcia 0,4 kV zasilanej ze stacji transformatorowej (...) oraz na prawie korzystania z nieruchomości obciążonych w zakresie niezbędnym do eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji tychże urządzeń i instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren nieruchomości odpowiednim sprzętem obciążających nieruchomość stanowiącą działkę oznaczoną w ewidencji gruntów nr 260/4, położoną w miejscowości (...), dla której Sąd Rejonowy w W. prowadzi księgę wieczystą (...), będącą własnością W. B..

Motywuując powyższe wskazała, iż na przedmiotowej nieruchomości jej poprzednik prawny – (...) – (...), będący państwową osobą prawną, w latach 60-tych i 70-tych ubiegłego stulecia posadawił urządzenia przesyłowe w postaci linii napowietrznej średniego napięcia 15 kV i linii napowietrznej niskiego napięcia 0,4 kV zasilanej ze stacji transformatorowej (...). Podniosła, iż zostały one wybudowane odpowiednio w 1966 roku i 1972 roku. Do ich eksploatacji doszło najpóźniej odpowiednio: 31.12.1974r. i 20 marca 1972r. i daty te należy uznać za początek biegu terminu zasiedzenia. W 1987 roku obie linie zostały poddane modernizacji, lecz nie spowodowała ona zmiany przebiegu ich trasy. Zarówno wnioskodawczynie, jak i jej poprzednicy, korzystali z przedmiotowych urządzeń, dokonywali ich konserwacji, eksploatacji oraz modernizacji a okres posiadania przedmiotowych nieruchomości przez przedsiębiorstwo państwowe wnioskodawczynie może sobie doliczyć do okresu posiadania niezbędnego do zasiedzenia służebności. Jednocześnie wnioskodawczynie wskazała, iż w związku z faktem, iż posadowienie przedmiotowej linii odbyło się na podstawie ustawy z 28.06.1950r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli, jest ona posiadaczem samoistnym w dobrej wierze. Zatem nabycie pierwszej służebności nastąpiło z dniem 31 grudnia 1984r. a drugiej – z dniem 20 marca 1982r.

W piśmie procesowym z dnia 30 października 2015r. uczestnik postępowania Skarb Państwa – Starosta (...) nie sprzeciwił się wnioskowi, wskazując jedynie, że stwierdzenie zasiedzenia służebności powinno nastąpić po pierwsze – na rzecz wnioskodawcy, a nie Skarbu Państwa, który nie ma w tym interesu prawnego, po wtóre – z ustaleniem daty zasiedzenia służebności wynikających z ich posiadania w złej wierze, tj. odpowiednio z dniem 31 grudnia 2004r. i z dniem 20 marca 2002r.

Uczestnik postępowania W. B. w odpowiedzi na wniosek z dnia 27 listopada 2015 roku zakwestionował datę rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia służebności oraz fakt modernizacji linii energetycznych bez zmiany ich przebiegu, gdyż w 1987 roku wybudowano nowe linie energetyczne w miejscu zupełnie innym niż poprzednie. Nadto podniósł, iż wnioskodawcy nie można przypisać posiadania w dobrej wierze, albowiem nie przedłożył żadnego dokumentu wskazującego jego tytuł do działki ani też nie wskazał żadnego tytułu do działki, co wskazuje na jego złą wiarę. Wnioskodawca nie przedstawił żadnych dokumentów mimo, że na wnioskodawcy ciąży obowiązek wykazania wszelkich przesłanek zasiedzenia.

**Sąd ustalił, co następuje:**

Linia energetyczna średniego napięcia 15 kV (główna i boczna) oraz linia energetyczna niskiego napięcia 0,4 kV zasilana ze stacji transformatorowej (...) położone są m.in. na działce nr (...) w (...) objętej księgą wieczystą (...). Linia

średniego napięcia składa się z 2 słupów rozkracznych i 4 słupów pojedynczych a linia niskiego napięcia składa się z 2 słupów rozkracznych i 6 słupów pojedynczych.

/okoliczności bezsporne, a ponadto dowody:

mapa linii 15 kV – k. 15;

plan linii 0,4 kv – k. 16;

mapa linii 15 kV – k. 19/

Właścicielami nieruchomości stanowiącej obecną działkę nr (...) od 4 listopada 1971 roku byli małżonkowie: L. i U. Z.. Umową z dnia 23 lipca 1984 roku ówczesna właścicielka nieruchomości U. Z. przekazała gospodarstwo rolne synowi A. Z.. Następnie zostało ono odziedziczone przez M. K., który umową z dnia 24 kwietnia 1986 roku sprzedał działkę nr (...) małżonkom: J. i E. B.. Aktualnie właścicielem nieruchomości położonej w K., stanowiącej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie prowadzi księgę wieczystą (...) jest W. B.. Nabył ją częściowo na podstawie dziedziczenia po J. B., częściowo na podstawie umowy o zniesienie współwłasności.

/dowody:

akt własności ziemi nr (...)z dnia 16.03.1973r. – k. 3 akt księgi wieczystej (...);

umowa przekazania gospodarstwa rolnego z dnia 23.07.1984r. – k. 27-29 akt księgi wieczystej (...);

postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po A. Z.w sprawie I Ns (...)- k. 36 akt księgi wieczystej (...);

umowa sprzedaży z dnia 24.04.1986r. – k. 47-49 akt księgi wieczystej (...);

postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po J. B.w sprawie I Ns (...)- k. 75 akt księgi wieczystej (...)

umowa o zniesienie współwłasności z dnia 29.06.2005r. – k. 121-122 akt księgi wieczystej (...);

odpis z księgi wieczystej (...) – k. 13/

Objęcie w posiadanie urządzeń i instalacji w zakresie linii napowietrznych średniego napięcia 15 kV i niskiego napięcia 0,4 kV zasilanej ze stacji transformatorowej (...) nastąpiło najpóźniej przed 1974 rokiem. W 1987 roku dokonano modernizacji części linii 15 kV i całej linii 0,4 kV, wskutek której nie doszło do istotnej zmiany położenia w/w linii napowietrznych oraz stanowisk słupowych znajdujących się na przedmiotowej działce. Wymieniono słupy drewniane na betonowe (4 sztuki i 8 sztuk), zmieniono położenie słupa (nr 9) i stacji transformatorowej, które zostały przeniesione w granicach działki nr (...). Zmianie nie uległ przebieg przewodów.

Od momentu posadowienia przedmiotowych linii do chwili obecnej były one przez cały czas użytkowane. Przeprowadzane były oględziny, bieżące naprawy i konserwacje. Linia jest poddawana co 5 lat oględzinom. Awaryjne są usuwane na bieżąco. Szerokość pasa ochronnego dla linii wynosi odpowiednio 6,3-6,9 m i 3,4 m.

/dowód:

plan modernizacji linii 0,4 kv – k. 17;

opinia biegłego z zakresu elektroenergetyki k. 149-154;

częściowo zeznania świadka Z. S. – k. 94-95;

zeznania świadka E. B. – k. 129,

zeznania świadka T. gardzisz – k. 129-130,

zeznania świadka A. J. – k. 130,

zeznania świadka (...) – k. 130,

przesłuchanie uczestnika postępowania W. B. – k. 136/

Urządzenia elektroenergetyczne posadowione na działce należącej do W. B. były pierwotnie w zarządzie poprzednika prawnego wnioskodawcy – (...). Na mocy zarządzenia Ministra Przemysłu z 10 stycznia 1989r. nastąpił podział (...) i jednocześnie na mocy zarządzenia z 16 stycznia 1989r. powstało przedsiębiorstwo pod nazwą (...) w T.. W dniu 9 lipca 1993r. zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu nastąpił podział powyższego przedsiębiorstwa i przekształcenie go w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa (...) w T.. Przedmiotowa spółka wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki swego poprzednika prawnego. Dnia 31 grudnia 2004r. na mocy uchwały nadzwyczajnej nastąpiło przejęcie (...) przez (...) Spółka Akcyjna w G.. (...) S.A. z dniem 31 grudnia 2004r. zmieniała nazwę na (...) S.A., a następnie z dniem 3 lipca 2007r. na (...) Spółka Akcyjna w G..

/dowody:

statut (...) – k. 36-38;

zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 14 lutego 1985r. – k.39;

pismo z dnia 10 stycznia 1989r. – k. 40;

zarządzenie Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989r. – k. 41-44;

zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993r. – k. 45;

postanowienia Sądu Rejonowego w T. z dnia 2 sierpnia 1993r. – k. 46-48;

akt notarialny z dnia 8 października 1997r. – k. 49-56;

akt notarialny z dnia 26 listopada 2004r. – k. 57-75;

decyzja Wojewody (...) z dnia 8 marca 1996r. – k. 76-77;

odpis z rejestru przedsiębiorców KRS – k. 12 - 27/

W dniu 4 maja 2015 roku W. B. złożył w tutejszym Sądzie wniosek o ustanowienie na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w G. odpłatnej służebności przesyłu dotyczącej przedmiotowej nieruchomości i linii energetycznych. Na kanwie niniejszej sprawy wniosek o ustanowienie służebności przesyłu nie przerwał biegu zasiedzenia, który upłynął odpowiednio wcześniej w powyżej wskazanych datach.

/ dowody: wniosek w aktach sprawy Sądu Rejonowego w W. w sprawie (...)(...)k. 2-6/

### **Sąd zważył, co następuje:**

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy i w aktach ksiąg wieczystych a także na podstawie dowodu z zeznań świadków i w oparciu o opinię biegłego, uzupełnionych dowodem z przesłuchania uczestnika postępowania. Dla ustalenia kolejnych właścicieli nieruchomości w okresie eksploatacji linii energetycznych Sąd z urzędu zbadał księgę wieczystą i akta księgi wieczystej.

Co do zasady Sąd uznał za wiarygodne wszystkie dokumenty znajdujące się w aktach przedmiotowej sprawy, w szczególności mapy geodezyjne oraz dokumenty związane z lokalizacją i uruchamianiem linii elektroenergetycznych.

Poczynione wyżej ustalenia oparte zostały także na zeznaniach świadków, w tym częściowo Z. S.. Ten ostatni nie posiadał bowiem zweryfikowanej wiedzy odnośnie modernizacji linii 15 kV i 0,4 kV, błędnie wskazując wbrew wnioskowi płynącemu z opinii biegłego J. K., że modernizacja tychże linii nie wiązała się ze zmianą ich przebiegu. W części dotyczącej rodzaju i ilości posadowionych urządzeń przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych Sąd oparł się na fachowej i spójnej opinii biegłego sądowego J. K.. Ustalony stan faktyczny sprawy co do przebiegu linii napowietrznych jest w zasadzie bezsporny, a dodatkowo szlak (miejsce) urządzeń przesyłowych został zamieszczony na mapie sytuacyjno-wysokościowej biegłego J. K. stanowiącej integralną część opinii, którą ze względu na jej fachowość Sąd zaliczył w poczet materiału dowodowego i uczynił integralną częścią orzeczenia. Dowody te w tej części Sąd uznał za wiarygodne, wzajemnie niesprzeczne i na nich oparł swe ustalenia.

Sąd pominął jako zbędny dla rozstrzygnięcia (art. 227 kpc a contrario i art. 278 § 1 kpc a contrario) wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu geodezji, o którego przeprowadzenie wystąpił wnioskodawca. W odniesieniu do biegłego z zakresu geodezji wypada podkreślić, że oznaczenie przebiegu służebności na mapie w przypadku jej zasiedzenia nie jest potrzebne, gdyż wystarczy słowny opis przebiegu służebności. Przebieg służebności ma przy tym charakter pochodny wobec przebiegu linii energetycznej, która podlega ewidencji geodezyjnej.

Służebność przesyłu uregulowana została w kodeksie cywilnym w art. 305<sup>1</sup> – 305<sup>2</sup> kc. Polega ona na korzystaniu przez przedsiębiorcę przesyłowego w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem urządzeń na niej wzniesionych (art. 305<sup>1</sup> kc). Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 7 października 2008 roku (III CZP 89/08, LEX numer 458125) jednoznacznie wskazał, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu, tj. przed 3 sierpnia 2008 roku, dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa.

Prawo rzeczowe z 1947r. (Dz. U. z 1946 nr 57, poz. 319) dopuszczało ustanawianie służebności na rzecz właściciela oznaczonego przedsiębiorstwa na mocy art. 175. Jednak ustawodawca wprowadzając z dniem 1 stycznia 1965r. kodeks cywilny zrezygnował z tej możliwości, by reaktywować z dniem 3 sierpnia 2008r. nieco odmienną instytucję prawną służebności przesyłu. Służebność przesyłu jako trzecia kategoria służebności, obok gruntowych i osobistych, wprowadzona do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 30 maja 2008r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 116, poz. 731), charakteryzuje się specyficznymi cechami, np. ustanawiana jest wyłącznie na rzecz podmiotu – przedsiębiorcy, nie wymaga wskazania nieruchomości władnącej.

W okresie przejściowym, nie bacząc na regulację prawną, realizowano jednakże szereg inwestycji, które polegały na posadowieniu na cudzych nieruchomościach urządzeń służących do doprowadzania czy odprowadzania płynów, pary gazu, energii elektrycznej oraz podobnych urządzeń. Takich inwestycji dokonywano bez zgody, a nawet niekiedy i wiedzy, właścicieli nieruchomości, nie trudząc się o zawarcie umowy w reżimie prawa zobowiązań czy ustanowienia innego tytułu prawnego do wspomnianych urządzeń. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 października 2008r. (sygn. III CZP 89/08) definitywnie rozstrzygnął, iż stan prawny obowiązujący przed dniem wejścia w życie ustawy z 30 maja 2008r., umożliwiał obciążenie nieruchomości służebnością gruntową odpowiadającą swą treścią służebności przesyłu. Stwierdził, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu. Takie nabycie następuje na zasadach ogólnych w oparciu o przepisy art. 352 kc oraz art. 292 kc w zw. z art. 172 kc. Do zasiedzenia może dojść jedynie po spełnieniu wskazanych w ustawie przesłanek. W myśl art. 292 kc, służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio.

Reasumując, by stwierdzić zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, trzeba:

Po pierwsze, ocenić charakter prawny władania wykonywanego przez przedsiębiorstwo państwowe, co jest kluczowe ze względu na jedną z kumulatywnych przesłanek prowadzących do zasiedzenia, tj. posiadanie służebności polegające

na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w zakresie odpowiadającym treści służebności (art. 292 kc). Moment jego powstania stanowi przy tym początkową granicę biegu zasiedzenia. Definicja posiadacza służebności zawarta zaś jest w art. 352 kc. Wynika z niego, że posiadaczem służebności jest ten, kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności.

Po drugie, ustalić, iż rzeczony trwale i widoczne urządzenia zostały wykonane przez samoistnego posiadacza przedmiotowej służebności, nie zaś przez właściciela nieruchomości obciążonej.

Po trzecie, mając na uwadze fakt, iż przy zasiedzeniu służebności gruntowych mają odpowiednie zastosowanie przepisy co do zasiedzenia nieruchomości, niezbędnym elementem jest ustalenie dobrej lub złej wiary posiadacza, którą ocenia się na moment objęcia w posiadanie służebności polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w zakresie odpowiadającym treści służebności. Powyższe zaś bezpośrednio wpływa na długość terminu zasiedzenia.

Po czwarte, ustalić upływ wskazanego w ustawie czasu.

Po piąte, zgodnie z art. 176 § 1 kc jeżeli nastąpiło przeniesienie posiadania następcą może doliczyć sobie do swojego czasu, okres posiadania swego poprzednika, z tym jednakże zastrzeżeniem, iż gdy ten uzyskał posiadanie w złej wierze, czas jego posiadania może być doliczony tylko gdy łącznie wynoszą 30 lat.

Mając powyższe na uwadze, w pierwszej kolejności wskazać należy, iż w niniejszej sprawie przesłanka posiadania w określony sposób służebności została bez wątplenia spełniona, o czym świadczą dowody zebrane w sprawie, tj. zeznania świadka Z. S.. Jednoznacznie z nich wynika, iż pracownicy wnioskodawcy dokonywali konserwacji zarówno linii, jak słupa energetycznego, przeprowadzali przeglądy i naprawy wchodząc na działkę uczestnika postępowania, po której przebiegała sieć. Świadczy to o używaniu, korzystaniu oraz eksploataowaniu przedmiotowej linii przez kolejne przedsiębiorstwa przesyłowe będące poprzednikami prawnymi wnioskodawcy. Korzystanie więc przez (...) Spółkę akcyjną w G. i jej poprzedników prawnych z linii i urządzeń elektroenergetycznych spełnia przesłanki z art. 352 kc i oznacza tym samym, iż wnioskodawczynie, a także jej poprzednicy prawni, posiadali służebność gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu.

Kolejną kwestią wymagającą rozważenia, jest ustalenie czy przez cały okres mieliśmy do czynienia z posiadaniem przedmiotowej służebności, w szczególności w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, związanym chociażby z jej konserwacją czy modernizacją. W ocenie Sądu nie ulega żadnej wątpliwości, że od momentu posadowienia przedmiotowych urządzeń i przez cały kolejny okres Skarb Państwa – przedsiębiorstwa państwowe, a następnie ich następcy prawni wykonywali wszelkie czynności, które można określić jako odpowiadające treści służebności przesyłu, wliczając to również przeprowadzanie czynności modernizacyjnych. Powyższe bowiem jest nie tylko logiczną konsekwencją samego faktu istnienia linii energetycznych, ale także pozostaje w zgodności z zasadami doświadczenia życiowego. Ponadto zauważyć należy, iż wykonywanie takowych czynności znalazło potwierdzenie w zeznaniach świadka Z. S. – pracownika wnioskodawcy. Poza tym gdyby przyjąć brak konserwacji czy też modernizacji rzeczonych urządzeń przez okres ponad 30 lat, nie możliwym byłoby ich dalsze istnienie, gdyż po prostu nie wytrzymałyby trudów związanych z biegiem czasu.

Bezspornie spełniony został również warunek istnienia trwałego i widocznego urządzenia. Powyższe wynika jednoznacznie z dokumentów dotyczących linii. Wnioskodawca oraz uczestnicy nie kwestionowali faktu istnienia wspomnianych linii energetycznych biegnących nad nieruchomością stanowiącą własność uczestnika W. B.. Bezspornym było również to, iż właścicielem urządzeń przesyłowych jest wnioskodawczynie. Przedmiotowe urządzenia zostały wykonane przez poprzednika prawnego wnioskodawcy (...) – (...) a następnie przekazane wnioskodawcy na własność na zasadzie przekształceń dokonywanych na podstawie wówczas obowiązujących przepisów w ramach sukcesji uniwersalnej.

W zakresie daty posadowienia przedmiotowych urządzeń, jak i daty odnoszącej się do momentu rozpoczęcia korzystania z nich należy zaznaczyć, że rozpoczęcie posiadania musi być udowodnione przez przedsiębiorcę,

co może nastąpić zarówno w sposób bezpośredni poprzez przedłożenie protokolarnego potwierdzenia odbioru lub uruchomienia danego odcinka sieci, może też zostać oparte na dokumentach, z których jedynie pośrednio wynika, iż sieć miała charakter czynny. W powyższym zakresie mogą zostać wykorzystane umowy przyłączeniowe i sprzedaży dla obiektów zasilanych z danego odcinka sieci, pisma wskazujące na jej czynny charakter, dotyczące np. rozwiązania kolizji z innymi urządzeniami infrastrukturalnymi. W tym zakresie wnioskodawca nie przedstawił niekwestionowanych dowodów. Daty nie potrafił także określić zeznający w sprawie pracownik wnioskodawczyni. Wobec tego dopuszczono dowód z opinii biegłego z zakresu elektroenergetyki dotyczący czasu posadowienia urządzeń przesyłowych na przedmiotowej nieruchomości i daty załączenia ich pod napięcie, a nawet wcześniej – prawdopodobnej daty rozpoczęcia budowy konkretnych linii i urządzeń elektroenergetycznych. Sąd przyjął daty objęcia w posiadanie, które najlepiej wynikają z dokumentacji. Obecnie zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2013r., V CSK 287/12 należy uznać, że przedsiębiorca przesyłowy posiada nieruchomość w zakresie służebności przesyłu już od chwili wejścia na grunt w celu wybudowania urządzenia służącego do przesyłania energii, zatem w konsekwencji to nie data załączenia urządzeń pod napięcie, jak we wcześniejszych orzeczeniach przyjmował Sąd Najwyższy, a za nim sądy powszechne, lecz data wejścia na grunt w celu budowy urządzeń stanowić powinna datę rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia służebności. Sąd na kanwie niniejszej sprawy przyjął wykazaną opinią biegłego datę objęcia służebności przesyłu w posiadanie jako najbardziej pewną i wykazaną ponad wszelką wątpliwość. Jako początek eksploatacji linii energetycznej średniego napięcia 15 kV i niskiego napięcia 0,4 kV przyjęto 31 grudnia 1973 roku, gdyż już wówczas linie te istniały i były eksploatowane. Wnioskodawca wskazywał w toku postępowania, że nie istnieje dokumentacja obrazująca dokładny pierwotny przebieg linii. Odwołać się należy w związku z tym do opinii. Wynika z niej, że niektóre słupy, na których rozpięta jest linia nad działką nr (...), zostały przesunięte nieznacznie (do 1 m) w porównaniu do pierwotnego posadowienia słupów drewnianych, co częściowo wynikało z ich konstrukcji. Wniosków tej opinii co należy podkreślić uczestnik postępowania nie podważył. Istotną i jednocześnie sporną okazała się być kwestia samego przebiegu przedmiotowych linii elektroenergetycznych, a w szczególności zagadnienie ewentualnych zmian przebiegu linii w 1987 roku. Ranga tego zagadnienia wynika z podniesionego przez uczestnika postępowania zarzutu zasiedzenia służebności przesyłu w kształcie, wynikającym z obecnego przebiegu linii. Jednak początku biegu zasiedzenia nie należy wiązać z pracami remontowymi obu linii w 1987 roku, gdyż zmiany te nie stanowiły istotnej zmiany trasy służebności. Zmiany te nie polegały na usunięciu dawnej linii i wzniesieniu nowej o całkowicie nowym przebiegu. Zatem nie doszło wówczas do powstania nowych trwałych i widocznych urządzeń. Stan posiadania służebności był kontynuowany w takim samym zakresie. Prace modernizacyjne przeprowadzane były w obrębie dotychczasowego zakresu obciążenia nieruchomości i nie powodowały rozszerzenia obszaru korzystania z niej. Jedynie bowiem istotna zmiana przebiegu linii skutkuje zmianą treści służebności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2004 r., III CK 496/02, nr Lex 152776). W tej kwestii należy również zwrócić uwagę na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2011 roku wydane w sprawie I CSK 157/11, gdzie wskazano, że jeżeli nastąpiła przebudowa urządzeń związana z istotną zmianą ich przebiegu, wówczas okres zasiedzenia rozpoczyna się na nowo. Nadto, zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Okręgowego w Toruniu, nieznaczne odchylenia w przebiegu linii, będące rezultatem zmiany posadowienia słupów energetycznych np. na skutek wymiany na nowe, nie wpływają na funkcjonowanie służebności jako integralnej całości i w żadnym razie nie dają powodu do uznania, że od momentu przemieszczenia urządzeń mamy do czynienia z nową, odrębną służebnością.

Kolejnym elementem niezbędnym dla oceny zaistnienia przesłanek zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu jest ocena dobrej lub złej wiary w momencie objęcia w posiadanie przedmiotowej służebności. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż posiadanie polegające na korzystaniu z trwałych i widocznych urządzeń posadowionych na nieruchomości przez przedsiębiorstwo energetyczne, może być uznane za posiadanie w dobrej wierze z chwilą jego objęcia, na podstawie ustawy z dnia 28 czerwca 1950r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli. Skoro bowiem jej objęcie nastąpiło na mocy przepisów ustawowych, uzasadnionym jest przyjęcie dobrej wiary (zob. postanowienie SN z 23 września 2010r., III CSK 319/09). O ile co do zasady uzasadnionym jest wskazane wyżej zapatrywanie, to jednak podkreślić należy, iż w ocenie Sądu nie jest możliwym uznanie, iż poprzednicy prawni wnioskodawcy, stawiając urządzenia elektryczne na nieruchomości uczestników byli w dobrej wierze. Podkreślając raz jeszcze, iż przyjęcie dobrej wiary wykonującego przedmiotowe urządzenia jest możliwe tylko wówczas, gdy powyższe następowało na podstawie wskazanej uprzednio ustawy.

Zauważyć jednocześnie należy, iż musi się ono odbywać zgodnie z zasadami i regułami przez nią przewidzianymi, a nie wyłącznie w oparciu o niepoparte żadnymi dowodami twierdzenia, wskazujące na takowe okoliczności. Przyjęcie tej drugiej wykładni prowadzi bowiem do niedającego się zaakceptować wniosku, iż to już sama w/w ustawa stanowiła generalne zezwolenie dla przedsiębiorstw państwowych na wkraczanie na nieruchomości położone w całym kraju, bez względu na to czyją były one własnością ani też czy ich obciążenie było rzeczywiście niezbędne dla przeprowadzenia linii energetycznej. Tymczasem przepisy niniejszego aktu prawnego przewidywały wyraźnie iż, wstęp na nieruchomość – a tym samym objęcie w posiadanie rzeczonyj służebności – odbywała się na podstawie decyzji odpowiedniego organu administracji administracyjnej, w szczególności wydawanego na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości. Tymczasem w materiale dowodowym niniejszej sprawy brak jest jakiegokolwiek decyzji wywłaszczeniowej, która stanowiłaby tytuł prawny do wejścia w posiadanie przedmiotowych służebności. Bezspornym zaś było, iż ciężar wykazania istnienia powyższego faktu w myśl art. 6 kc spoczywał na wnioskodawcy. Powyższego nie zmienia bynajmniej domniemanie dobrej wiary płynące z art. 7 kc, które nie może opierać się wyłącznie na podstawie pozbawionego żadnych podstaw dowodowych twierdzenia wnioskodawcy. Tym samym, nie negując faktu posadowienia rzeczonych urządzeń w ramach wykonywania ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli lub w szczególnym trybie wywłaszczenia wskazać należy, iż brak jest dowodów, iż powyższe nastąpiło z zachowaniem wymogów ustawowych. Tym samym nie jest możliwe przyjęcie po stronie poprzednika prawnego wnioskodawcy – (...) – (...), a mówiąc ściśle po stronie Skarbu Państwa, istnienia dobrej wiary w momencie objęcia w posiadanie służebności. W konsekwencji, Sąd przyjął, że przystąpienie do eksploatacji linii wysokiego napięcia na nieruchomościach nastąpiło bez podstawy prawnej, a poprzednikom wnioskodawcy należy przypisać złą wiarę.

Przesłanką konieczną do stwierdzenia zasiedzenia służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorcy jest upływ wskazanego w ustawie czasu. Czas, po upływie którego dochodzi do nabycia służebności przez zasiedzenie, uzależniony jest natomiast od stanu dobrej lub złej wiary posiadacza. Istotna jest przy tym wiara istniejąca w momencie objęcia służebności w posiadanie. Jak już wskazano, nie można uznać, by poprzednik prawny wnioskodawczyni był w dobrej wierze w chwili uzyskania posiadania. Inwestycje, w ramach których wzniesione przedmiotowe urządzenia, były prowadzone przez przedsiębiorstwo państwowe, a więc podmiot korzystający z profesjonalnej obsługi prawnej. Dlatego sytuacja, w której budowa na cudzym gruncie nie była poparta wyraźnym tytułem cywilnoprawnym lub administracyjnoprawnym do ingerencji w nieruchomość, nie mogła w żaden sposób wytworzyć po stronie poprzednika wnioskodawcy usprawiedliwionego przekonania co do tego, że jest uprawniony do wkroczenia w sferę cudzej własności. Wystarcza to do przełamania domniemania dobrej wiary wynikającego z art. 7 kc. Zgodnie z utrwalonym poglądem dobra wiara oznacza usprawiedliwione przekonanie o przysługiwaniu prawa, zaś w realiach niniejszej sprawy nie sposób odgadnąć, na czym takie właśnie przekonanie poprzednika wnioskodawcy miałyby się opierać.

Należy w tym miejscu poczynić kilka uwag na temat sposobu określenia początku biegu terminu zasiedzenia. Trzeba tę kwestię rozważyć, mając na uwadze przepisy intertemporalne. W związku z tym, iż jego początek przypadł na rok 1974, koniecznym było odwołanie się do przepisów kodeksu cywilnego, które weszły w życie w dniu 1 stycznia 1965 roku. Zgodnie z nimi terminy zasiedzenia wynosiły odpowiednio: 10 lat dla posiadania w dobrej wierze oraz 20 lat w przypadku złej wiary (art. 172 kc). Zmiana nastąpiła w dniu 1 października 1990r., tj. wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321 ze zm.) i polegała na wydłużeniu terminu zasiedzenia odpowiednio do dwudziestu i trzydziestu lat (art. 172 kc w aktualnym brzmieniu). Wydłużone terminy zasiedzenia znajdują zastosowanie do biegu zasiedzenia, który rozpoczął się przed wejściem w życie ustawy nowelizującej (art. 9 ustawy). Tym samym, uwzględniając przywołane wyżej uregulowanie w zakresie przepisów intertemporalnych wskazać należy, iż termin zasiedzenia przedmiotowej służebności upłynął w dniu 1 stycznia 2004 roku.

W myśl art. 292 kc w zw. z art. 176 § 1 kc jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, obecny posiadacz może doliczyć do czasu, przez który sam posiada, czas posiadania swego poprzednika, w rozpoznawanej sprawie Skarbu Państwa. Aktualnie służebność przesyłu posiada przedsiębiorca energetyczny, który powstał w wyniku



przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego. Nie musi on doliczać czasu posiadania nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści tej służebności przez przedsiębiorstwo państwowe po 1 lutym 1989 r., ponieważ zgodnie z zasadą kontynuacji rządzącą przekształceniem osób prawnych, de iure przedsiębiorca energetyczny i przedsiębiorstwo państwowe to ten sam podmiot prawa. Natomiast jego poprzednikiem w posiadaniu był Skarb Państwa. Zgodnie bowiem z zasadą jednolitego funduszu własności państwowej (art. 128 kc) do 1 lutego 1989r. przedsiębiorstwa państwowe, choć miały samodzielność prawną względem Skarbu Państwa (były osobami prawnymi), to zarządzały mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa. Teoria ta obejmowała też posiadanie, a w konsekwencji to Skarb Państwa należało uznać za posiadacza nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu, podczas gdy przedsiębiorstwo państwowe było tylko dzierżycielem. Zgodnie zatem z art. 176 § 1 kc przedsiębiorca energetyczny może doliczyć do swojego (i swoich poprzedników prawnych) okresu posiadania okres posiadania Skarbu Państwa (jako poprzednika w posiadaniu), o ile zostaną spełnione wskazane w tym przepisie przesłanki. Dotyczy to przede wszystkim obowiązku udowodnienia przez przedsiębiorcę energetycznego, że doszło do przeniesienia posiadania na rzecz jego lub jego poprzedników prawnych przez Skarb Państwa. Decyzja wydana w oparciu o art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1990r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości, może być uznana za dokument, w rozumieniu art. 348 zd. 2 k.c., stwierdzający, że doszło do przeniesienia posiadania nieruchomości, której decyzja dotyczyła.

Nie ulegało wątpliwości, że posiadanie przez poprzednika prawnego wnioskodawcy służebności przesyłowej stanowiło posiadanie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2012r., IV CSK 183/11, niepubl.).

W związku z powyższym spełnione zostały wszystkie z przesłanek zasiedzenia. Jego stwierdzenie było uprawnione na rzecz wnioskodawcy – (...) Spółki Akcyjnej, a nie na rzecz Skarbu Państwa. Należy bowiem wskazać, iż w przypadku przyjęcia, iż spełnione zostały wszelkie przesłanki, stwierdzenie zasiedzenia może nastąpić tylko i wyłącznie na rzecz tego podmiotu, który w dniu upływu terminu był posiadaczem danej służebności, niezależnie od tego jak w chwili orzekania przedstawia się stan faktyczny.

Odnośnie określenia pasa szerokości służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu Sąd stoi na stanowisku, że zasadniczo należy dać pierwszeństwo zakresowi służebności według wykazanego stanu faktycznego w tym zakresie, ewentualnie zgodnych oświadczeń stron. Innymi słowy o szerokości służebności decyduje stan faktyczny, niemniej jednak specjalistyczna wiedza biegłego w tym zakresie nie jest pozbawiona znaczenia zwłaszcza w sytuacji pewnej dowolności w określeniu przez wnioskodawcę pasa służebności gruntowej i gołosłowności jego twierdzeń bez wykazania tego stosownymi innymi wiarygodnymi dowodami. Z tych powodów z uwagi na niekwestionowanie opinii biegłego z zakresu elektroenergetyki odnośnie szerokości pasa zasiadywanej służebności ustalone zgodnie z obowiązującymi normami, Sąd przyjął za biegłym te wartości, co znalazło swój wyraz w postanowieniu. Nie można tracić z pola widzenia, że służebność jako ograniczone prawo rzeczowe ingerujące we własność winna być określona w rozmiarach niezbędnych do korzystania z niej i nie stanowić nadmiernego obciążenia dla nieruchomości obciążonej.

Z powyższych względów, Sąd na podstawie art. 292 kc w zw. z art. 172 § 2 kc orzekł jak w pkt I postanowienia.

O zwrocie kosztów postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 2 kpc obciążając nimi uczestnika postępowania W. B. uznając, że interesy tego uczestnika i wnioskodawcy były sprzeczne. Wnioskodawca wystąpił z niniejszym żądaniem po tym, jak uczestnik zainicjował postępowanie o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem. W efekcie Sąd zasądził od uczestnika W. B. na rzecz wnioskodawcy (...) Spółki Akcyjnej w G. kwotę 1.957 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, na które składały się opłata sądowa od wniosku w kwocie 200 zł, kwota 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (§ 7 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych), opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, zaliczka wpłacona przez wnioskodawcę na poczet opinii biegłego w kwocie 1.500 zł. Nadto nakazano pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w W.) od uczestnika W. B. kwotę 914,31 zł tytułem nieuiszczonych wydatków (kwota ta na wynagrodzenie biegłego została tymczasowo wyłożona z sum budżetowych Skarbu Państwa). Należy zaznaczyć, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5.12.2012r., I CZ 148/12 wskazał, że sprzeczność interesów pomiędzy uczestnikami, w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 kpc, występuje wtedy, gdy postanowienie kończące postępowanie w sprawie wywiera

wpływ dla jednych zainteresowanych na zwiększenie, a dla innych na zmniejszenie ich praw, co szczególnie widoczne jest na kanwie niniejszej sprawy. W postępowaniu nieprocesowym znajduje też odpowiednie zastosowanie również art. 102 kpc, niemniej jednak uczestnik nie powoływał się na szczególne okoliczności, które uprawniałyby go do skorzystania z dobrodziejstwa odstąpienia od obciążenia kosztami postępowania.

## ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

W., 13/10/2017 roku